



# Informace ze zdravotnictví Středočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky  
České republiky

Praha  
22.8.2003

# 2

## Hospodářské výsledky nemocnic Středočeského kraje za rok 2002 a 1. pololetí roku 2003

Předkládaná informace si klade za cíl postihnout na základě ekonomických údajů od zdravotnických zařízení za rok 2001, 2002 a za první pololetí roku 2003 vývojový trend hospodaření nemocnic v kraji. Zdrojem použitých dat jsou údaje nemocnic o nákladech, výnosech a s nimi souvisejícím hospodářským výsledku a nákladové rentabilitě. Rozbor hospodářských výsledků nemocnic je doplněn analýzou vývoje jejich pohledávek a závazků.

Počet nemocnic se sídlem ve Středočeském kraji se od začátku roku 2001 do konce prvního pololetí roku 2003 výrazně nezměnil a zvýšil se o jediné nové zařízení. V průběhu loňského roku došlo k převodu jedné nemocnice řízené Ministerstvem zdravotnictví pod správu kraje a na začátku tohoto roku byly pod kraj převedeny i všechny nemocnice dříve řízené okresními úřady. Pro zjednodušení prezentace dat při porovnání ekonomických výsledků nemocnic Středočeského kraje v období od konce roku 2001 do konce 1. pololetí roku 2003 jsme proto zvolili jejich rozdělení podle zřizovatele ke dni 1.1.2003 (tři skupiny - krajské, obecní a městské, soukromé). Proto ekonomické výsledky 12 bývalých okresních nemocnic a jedné přímo řízené nemocnice MZ za období 2001 až 2002 jsou zahrnuty v přehledech do skupiny krajských nemocnic.

### 1. Ekonomické výsledky nemocnic v období 2001 – 2002

V roce 2002 skončilo hospodaření nemocnic se sídlem ve Středočeském kraji ztrátou (údaje v tis. Kč):

Nemocnice	Počet	Náklady	Výnosy	Hospodářský výsledek	Výnosy v Kč na 1 Kč nákladů	Počet nemocnic s kladným hospod. výsledkem
Krajské	13	4 455 887	4 207 994	-247 893	0,94	3
Obecní a městské	6	698 977	652 608	-46 369	0,93	1
Soukromé	5	360 412	375 491	15 079	1,04	4
Celkem	24	5 515 276	5 236 093	-279 183	0,95	8

V porovnání s rokem 2001 se ekonomická ztráta nemocnic na území Středočeského kraje zvýšila o 93,8 mil. Kč, protože nárůst nákladů o téměř 511 mil. Kč byl jen částečně kompenzován zvýšením výnosů o necelých 417 mil. Kč. Počet nemocnic s dosaženým hrubým ziskem (tj. ziskem před rozdělením hospodářského výsledku) se v roce 2002 v porovnání s rokem 2001 snížil o jedno nemocniční zařízení a mírně se zhoršil také ukazatel nákladové rentability nemocnic (přibližně o 1 haléř dosažených výnosů na 1 korunu vynaložených nákladů).

Z jednotlivých skupin nemocnic vykázala nejpříznivější ekonomické výsledky v letech 2001 a 2002 soukromá nemocniční zařízení, následovaly krajské nemocnice a nejnižší nákladové rentability dosáhla obecní a městská nemocniční zařízení. Pouze soukromé nemocnice jako celek byly v letech 2001 a 2002 ziskové, ostatní skupiny nemocničních zařízení byly v obou letech ztrátové. Jen 2 z nemocnic, které nyní spravuje kraj a 1 městská nemocnice dosáhly jak v roce 2001, tak v roce 2002 hrubého zisku. Zbývajících 10 nemocnic nyní řízených krajem bylo v roce 2002 ztrátových, z toho 8 bylo ztrátových nejen v roce 2002, ale také v roce 2001 a v 5 z nich se jejich ztrátovost prohloubila. V porovnání s rokem 2001 se v roce 2002 zhoršil ukazatel nákladové rentability jak krajských nemocničních zařízení, tak i soukromých nemocnic; k mírnému zlepšení tohoto ukazatele došlo jen ve skupině obecních a městských nemocnic.

V roce 2002 se celkový počet nemocnic ve Středočeském kraji, jejichž hospodaření bylo ztrátové, zvýšil proti roku 2001 o jedno zařízení (z 15 na 16) a ztráty nemocnic se prohloubily. Se ztrátou vyšší než 50 mil. Kč uzavřely rok 2002 dvě bývalé okresní nemocnice (v roce 2001 tak vysokou ztrátu nezaznamenala žádná nemocnice), počet nemocnic se ztrátou od 20 mil. Kč do 50 mil. Kč zůstal nezměněn (celkem 4 nemocnice). Vývoj hospodaření nemocnic Středočeského kraje tak odpovídal celorepublikovému vývoji a potvrdil, že v roce 2002 se v porovnání s předchozím rokem více nemocnic potýkalo s nevyrovnaností vynaložených nákladů a docílených výnosů a propadlo se do hlubších ztrát.

## 2. Ekonomické výsledky nemocnic v 1. pololetí roku 2003

V 1. pololetí tohoto roku se zvýšily náklady nemocničních zařízení Středočeského kraje mnohem výrazněji než jejich výnosy, což se projevilo prohloubením nepříznivého vývoje jejich hospodářského výsledku v porovnání s prvním pololetím předchozího roku. Ukazatel nákladové rentability se zhoršil přibližně o 3 %, když na vynaloženou 1 korunu nákladů získaly nemocnice jen 94 haléřů výnosů, tj. o 3 haléře méně než v 1. pololetí roku 2002:

### 1. pololetí 2002 (údaje v tis. Kč):

Nemocnice	Počet	Náklady	Výnosy	Hospodářský výsledek	Výnosy v Kč na 1 Kč nákladů	Počet nemocnic s kladným hospod. výsledkem
Krajské	13	2 144 625	2 079 582	-65 043	0,97	5
Obecní a městské	6	343 881	320 395	-23 486	0,93	1
Soukromé	5	172 196	183 935	11 739	1,07	5
Celkem	24	2 660 702	2 583 912	-76 790	0,97	11

## 1. pololetí 2003 (údaje v tis. Kč):

Nemocnice	Počet	Náklady	Výnosy	Hospodářský výsledek	Výnosy v Kč na 1 Kč nákladů	Počet nemocnic s kladným hospod. výsledkem
Krajské	13	2 258 013	2 089 838	-168 175	0,93	1
Obecní a městské	6	363 426	354 428	-8 998	0,98	4
Soukromé	6	191 526	202 501	10 975	1,06	4
Celkem	25	2 812 965	2 646 767	-166 198	0,94	9

Zvýšení nákladů v 1. pololetí roku 2003 o 5,7 % a výnosů jen o 2,4 % v porovnání s 1. pololetím roku 2002 ukazuje, že vývoj hospodářského výsledku nemocnic je v roce 2003 zatím nepříznivější než v předchozích dvou letech. Jednoznačně to platí pro 13 krajských nemocnic, které v 1. pololetí 2003 kromě 2 případů zaznamenaly zhoršení hospodářského výsledku oproti 1. pololetí roku 2002. Ztráta této skupiny nemocnic se v porovnání s 1. pololetím minulého roku prohloubila o 103 mil. Kč, tj. více než dvojnásobně. Z pěti krajských nemocnic, které byly v 1. pololetí roku 2002 ziskové, zbyla jen jedna a ostatních 12 krajských nemocnic hospodařilo v 1. pololetí letošního roku se ztrátou. Z osmi nemocnic, hospodařících se ztrátou jak v 1. pololetí 2002, tak v letošním roce, se v šesti z nich vykázaná ztráta prohloubila. V konečném důsledku to znamenalo, že průměrný ukazatel nákladové rentability 13 nynějších krajských nemocnic se v porovnání s 1. pololetím minulého roku zhoršil o 4 haléře dosažených výnosů na 1 korunu vynaložených nákladů.

Na rozdíl od nemocnic řízených krajem zaznamenala obecní a městská nemocniční zařízení v kraji v 1. pololetí tohoto roku příznivější ekonomické výsledky než ve stejném období minulého roku. Nákladová rentabilita městských nemocnic se výrazně zlepšila a dosažené výnosy na 1 korunu nákladů se zvýšily proti 1. pololetí minulého roku o 5 haléřů. Počet obecních a městských nemocnic, které vykázaly za 1. pololetí roku 2003 hrubý zisk, se v porovnání s 1. pololetím minulého roku zvýšil o 3 zařízení a celková ztráta za skupinu 6 městských nemocnic byla proti 1. pololetí minulého roku o 14,5 mil. Kč nižší.

Soukromá nemocniční zařízení Středočeského kraje sice dosáhla za 1. pololetí letošního roku o 764 tis. Kč nižšího hrubého zisku v porovnání se stejným obdobím minulého roku, jako celek však zůstala zisková. Ve 4 ze 6 soukromých nemocničních zařízení v kraji byly dosažené výnosy vyšší než vynaložené náklady a stejně jako v předchozích dvou letech dosáhly soukromé nemocnice také v 1. pololetí tohoto roku ze srovnávaných tří skupin nejlepších ekonomických výsledků.

Na základě porovnání údajů o výši nákladů, výnosů a s nimi souvisejícího hospodářského výsledku a nákladové rentability všech nemocničních zařízení se sídlem ve Středočeském kraji za období let 2001, 2002 a 1. pololetí tohoto roku možno konstatovat, že ekonomické výsledky nemocnic jako celku se ve sledovaném období zhoršovaly. Celkové náklady nemocnic v kraji v období od začátku roku 2001 do konce 1. pololetí tohoto roku rostly rychleji než jejich výnosy, postupně se snižoval počet nemocničních zařízení hospodařících se ziskem a prohlubovala se celková ztráta nemocnic v kraji. Průměrná rentabilita nemocničních zařízení se sídlem ve Středočeském kraji se ve sledovaném období snížila při vynaložení 1 koruny nákladů z 0,96 Kč výnosů v roce 2001 na 95 haléřů v roce 2002, resp. na 94 haléře v 1. pololetí letošního roku. Ekonomické výsledky 1. pololetí však mohou být ovlivněny ve srovnání s koncem roku sezónností jak nákladových, tak i výnosových položek.

### 3. Vývoj pohledávek nemocnic v roce 2002 a v 1. pololetí 2003

Výše pohledávek nemocnic Středočeského kraje v průběhu roku 2002 vzrostla a v 1. pololetí tohoto roku se jejich objem dále zvýšil. Negativním rysem vývoje byl rychlejší růst objemu pohledávek po lhůtě splatnosti, který se projevil zvýšením jejich podílu na celkové výši pohledávek nemocnic. V 1. pololetí tohoto roku byl růst objemu pohledávek po lhůtě splatnosti v porovnání s vývojem v roce 2002 mírnější:

Pohledávky nemocnic z obchodního styku		Nemocnice celkem			Indexy	
		k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003	2002/2001	2003/2002
Pohledávky celkem (v tis. Kč)		407 698	448 124	497 301	109,9	111,0
z toho po lhůtě splatnosti	v tis. Kč	93 570	143 217	159 653	153,1	111,5
	v %	23,0	32,0	32,1	139,1	100,3

Hlavními „obchodními“ partnery nemocnic jsou zdravotní pojišťovny. Jejich podíl na celkových nesplacených pohledávkách je 71 %, ostatních dlužníků 27 %, zbytek tvoří nesplacené pohledávky od zaniklých pojišťoven starší než 360 dnů. K prudkému nárůstu pohledávek po lhůtě splatnosti v roce 2002 došlo převážně vlivem krátkodobých pohledávek do 30 dnů po dni splatnosti, které vzrostly na více než dvojnásobek, a tím se výrazně zvýšil i jejich podíl na celkové struktuře (k 30.6.2003 činil přibližně dvě třetiny). Pozitivním rysem vývoje v roce 2002 byl výrazný pokles skupiny pohledávek splatných ve lhůtě nad 360 dnů, který pokračoval, i když méně výrazně, také v 1. pololetí roku 2003. Proti stavu na konci roku 2002 se v 1. pololetí tohoto roku mírně zvýšil objem pohledávek po lhůtě splatnosti od 31 do 360 dnů, nejvýrazněji ve skupině od 91 do 180 dnů:

Pohledávky nemocnic z obchodního styku	k 31.12.2001		k 31.12.2002		k 30.6.2003	
	tis. Kč	podíl v %	tis. Kč	podíl v %	tis. Kč	podíl v %
Celkem po lhůtě splatnosti:	93 570	100,0	143 217	100,0	159 653	100,0
do 30 dnů	54 648	58,4	112 731	78,7	102 056	63,9
31 – 90 dnů	9 329	10,0	9 064	6,3	13 423	8,4
91 – 180 dnů	3 354	3,6	3 516	2,5	18 759	11,7
181 – 360 dnů	3 265	3,5	2 704	1,9	11 104	7,0
nad 360 dnů	22 974	24,5	15 202	10,6	14 311	9,0

Růst objemu pohledávek byl v jednotlivých skupinách nemocnic rozdílný. Pro účely rozboru vývoje pohledávek a závazků nemocničních zařízení Středočeského kraje jsme ponechali jejich rozdělení na 3 odlišné skupiny (krajské, obecní a městské, soukromé), aby bylo možné porovnat vývoj nemocnic v této oblasti s jejich hospodářskými výsledky, které jsou obsaženy v předchozích dvou kapitolách (počty nemocnic v jednotlivých obdobích a jejich rozdělení do skupin zůstaly stejné).

V ekonomicky nejdůležitější skupině krajských nemocnic, které se v období od konce roku 2001 do konce prvního pololetí letošního roku podílely přibližně třemi čtvrtinami na celkovém objemu pohledávek nemocnic v kraji, byl růst pohledávek rovnoměrný (kolem 13 % za celý rok 2002, resp. přibližně 6 % za první polovinu roku 2003). Ve skupině obecních a městských nemocnic došlo po snížení pohledávek v roce 2002 k jejich nárůstu v 1. pololetí tohoto roku. Zvýšení pohledávek v 1. pololetí 2003 bylo nejvýraznější ve skupině soukromých nemocničních zařízení, avšak jedná se o pohledávky z běžného

obchodního styku průběžně uhrazované podle lhůt splatnosti. K navýšení objemu pohledávek po lhůtě splatnosti u této skupiny nemocnic v 1. pololetí roku 2003 nedošlo.

Nemocnice	Pohledávky z obchodního styku (v tis. Kč)			Podíl na celkovém objemu pohledávek v %		
	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003
Krajské	306 794	346 927	367 852	75,2	77,4	74,0
Obecní a městské	76 459	70 642	83 110	18,8	15,8	16,7
Soukromé	24 445	30 555	46 339	6,0	6,8	9,3
Celkem	407 698	448 124	497 301	100,0	100,0	100,0

Vývoj pohledávek po lhůtě splatnosti byl v jednotlivých skupinách nemocnic odlišný. Jak již bylo řečeno, objem nesplacených pohledávek soukromých nemocnic (cca 10,7 mil. Kč) se nezvyšuje a jejich podíl na celkovém objemu pohledávek trvale klesá. V obecních a městských nemocnicích po prudkém zvýšení objemu pohledávek po lhůtě splatnosti v roce 2002 o přibližně jednu třetinu došlo ke zmírnění jejich růstu v 1. pololetí tohoto roku, což se příznivě projevilo v poklesu podílu pohledávek po lhůtě splatnosti na celkovém objemu pohledávek obecních a městských nemocnic. Snížení podílu pohledávek po lhůtě splatnosti v 1. pololetí roku 2003 však nebylo nijak výrazné a obecní a městské nemocnice nadále vykazují výrazně nejvyšší podíl neuhrazených pohledávek na jejich celkovém úhrnu (přes 50 %) ze všech tří porovnávaných skupin nemocničních zařízení v kraji. Výrazně nepříznivý vývoj, který byl rozhodující pro prudké zvýšení podílu pohledávek po splatnosti na celkovém objemu pohledávek nemocnic v kraji, zaznamenaly v roce 2002 krajské nemocnice jejich navýšením o téměř 80 %. Přestože se tento růst v 1. pololetí tohoto roku částečně zpomalil (na 13 %), podíl pohledávek po lhůtě splatnosti na úhrnné výši pohledávek krajských nemocnic se stále zvyšuje a nepříznivě ovlivňuje jejich finanční a ekonomickou situaci:

Nemocnice	Podíl pohledávek po lhůtě splatnosti na celkovém objemu pohledávek v %			Podíl na celkovém objemu pohledávek po lhůtě splatnosti v %		
	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003
Krajské	16,6	26,4	28,3	54,5	64,0	65,1
Obecní a městské	40,4	57,8	54,2	33,0	28,5	28,2
Soukromé	47,6	35,2	23,0	12,5	7,5	6,7
Celkem	23,0	32,0	32,1	100,0	100,0	100,0

#### 4. Vývoj závazků nemocnic v roce 2002 a v 1. pololetí 2003

Ve srovnání s nárůstem výše pohledávek byl vývoj objemu závazků nemocnic Středočeského kraje ještě dramatičtější. Závazky z obchodního styku nemocnic Středočeského kraje byly již na konci roku 2001 o 86,5 mil. Kč vyšší než jejich pohledávky. Do konce roku 2002 se rozdíl mezi závazky a pohledávkami nemocnic zvýšil na 302 mil. Kč a na konci 1. pololetí tohoto roku představoval již 407 mil. Kč. Zatímco výše pohledávek ke dni 30.6.2003 vzrostla ve srovnání se stavem k 31.12.2001 o 22 %, objem závazků se za stejné časové období zvýšil o 83 %.

Stejně jako u pohledávek byl negativním rysem vývoje rychlejší růst objemu závazků nemocnic po lhůtě splatnosti ve srovnání se zvyšováním celkového objemu závazků,

avšak v porovnání s vývojem pohledávek po lhůtě splatnosti byl výrazně nepříznivější jak v roce 2002, tak v 1. pololetí tohoto roku. Výše závazků nemocnic po lhůtě splatnosti se na konci června 2003 ve srovnání s jejich stavem k 31.12.2001 zdvojnásobila a na rozdíl od vývoje v oblasti pohledávek, kde v 1. pololetí tohoto roku se růst podílu pohledávek po lhůtě splatnosti na celkovém objemu pohledávek zastavil na 32 %, nepříznivý vývoj objemu závazků nemocnic po lhůtě splatnosti, které ke dni 30.6.2003 překročily jejich dvoutřetinový podíl na celkové výši závazků, se v 1. pololetí roku 2003 ještě prohloubil:

Závazky nemocnic z obchodního styku		Nemocnice celkem			Indexy	
		k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003	2003/2002	2002/2001
Závazky celkem (v tis. Kč)		494 221	750 084	904 409	120,6	151,8
z toho po lhůtě splatnosti	v tis. Kč	281 606	484 842	617 390	127,3	172,2
	v %	57,0	64,6	68,3	105,7	113,3

Závazky nemocnic po lhůtě splatnosti jsou z hlediska časových období zpoždění jejich úhrady rozložené rovnoměrněji než pohledávky po lhůtě splatnosti. Vývoj jejich rozložení se však zhoršuje. Zatímco koncem roku 2001 tvořily závazky, jejichž úhrada byla zpožděná méně než 3 měsíce dvě třetiny celkových závazků po lhůtě splatnosti, koncem června 2003 byl již tento podíl nižší než jedna polovina, přičemž se výrazně zvýšily (téměř na pětinasobek) závazky nemocnic, které nebyly uhrazeny ani po jednom roce od jejich lhůty splatnosti:

Závazky nemocnic z obchodního styku	k 31.12.2001		k 31.12.2002		k 30.6.2003	
	tis. Kč	podíl v %	tis. Kč	podíl v %	tis. Kč	podíl v %
Celkem po lhůtě splatnosti:	281 606	100,0	484 842	100,0	617 390	100,0
do 30 dnů	97 403	34,6	125 506	25,9	118 180	19,2
31 – 90 dnů	84 166	29,9	163 872	33,8	167 295	27,1
91 – 180 dnů	50 747	18,0	90 765	18,7	161 764	26,2
181 – 360 dnů	35 696	12,7	73 630	15,2	104 579	16,9
nad 360 dnů	13 594	4,8	31 069	6,4	65 572	10,6

Pro výrazné zvýšení rozdílu mezi objemem závazků a pohledávek nemocnic Středočeského kraje bylo rozhodující podstatné zvýšení závazků nemocnic řízených krajem; zatímco koncem roku 2001 převyšoval objem závazků krajských nemocnic objem pohledávek přibližně o jednu třetinu, koncem 1. pololetí 2003 byly jejich závazky již více než dvojnásobně vyšší než pohledávky. Objem pohledávek a závazků obecních a městských nemocnic, jakož i soukromých nemocnic byl od konce roku 2001 do konce 1. pololetí roku 2003 poměrně vyrovnaný. Ve skupině obecních a městských nemocnic mírně převažovaly závazky nad pohledávkami, v soukromých nemocnicích zase pohledávky nad závazky.

Objemy závazků z obchodního styku výrazně vzrostly ve všech 3 porovnávaných skupinách. Vzhledem k rychlejšímu růstu výše závazků v krajských nemocnicích se jejich, již tak velký podíl na celkových závazcích nemocnic Středočeského kraje, ještě zvýšil:

Nemocnice	Závazky z obchodního styku (v tis. Kč)			Podíl na celkovém objemu závazků v %		
	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003
Krajské	407 371	635 851	776 949	82,4	84,8	85,9
Obecní a městské	68 417	83 448	88 006	13,9	11,1	9,7
Soukromé	18 433	30 785	39 454	3,7	4,1	4,4
Celkem	494 221	750 084	904 409	100,0	100,0	100,0

Krajské nemocnice se podílely rozhodujícím způsobem rovněž na výrazném zvýšení celkového objemu závazků nemocnic Středočeského kraje po lhůtě splatnosti. V roce 2002 se zvýšily závazky po lhůtě splatnosti krajských nemocnic téměř o 177 mil. Kč a v prvním v 1. pololetí tohoto roku o dalších 127 mil. Kč. To se promítlo jak do výrazného zvýšení podílu závazků po splatnosti na celkovém objemu závazků krajských nemocnic, tak do zvýšení podílu krajských nemocnic na úhrnném objemu závazků po lhůtě splatnosti za nemocnice v kraji celkem:

Nemocnice	Podíl závazků po lhůtě splatnosti na celkovém objemu závazků v %			Struktura závazků po lhůtě splatnosti v %		
	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003	k 31.12.2001	k 31.12.2002	k 30.6.2003
Krajské	55,4	63,3	68,1	80,1	83,0	85,7
Obecní a městské	69,9	79,1	81,4	17,0	13,6	11,6
Soukromé	44,5	53,6	42,6	2,9	3,4	2,7
Celkem	57,0	64,6	68,3	100,0	100,0	100,0

Výrazný růst neuhrazených závazků (o 38 % proti stavu na konci roku 2001) zaznamenaly v roce 2002 také obecní a městské nemocnice. Přestože se jejich podíl na celkovém objemu závazků po lhůtě splatnosti nemocnic v kraji snížil (v důsledku výrazně rychlejšího růstu v krajských nemocnicích), zůstaly obecní a městské nemocnice skupinou nemocničních zařízení s nejvyšším podílem závazků po lhůtě splatnosti na celkových závazcích. V soukromých nemocnicích po výrazném zvýšení závazků po splatnosti v roce 2002 došlo v 1. pololetí roku 2003 jen k jejich mírnému nárůstu. Vzhledem k mnohem vyšší dynamice růstu celkového objemu závazků soukromých nemocnic v 1. pololetí 2003 se to však projevilo snížením podílu jejich závazků po lhůtě splatnosti na celkových závazcích, ke dni 30.6.2003 dokonce pod úroveň konce roku 2001.

## 5. Nesplacené úvěry a leasing

Nesplacené bankovní a jiné úvěry a leasingové splátky zvyšují závazky nemocnic, v porovnání s jejich ostatními závazky jsou však nízké. Ke dni 30.6. tohoto roku se podílely na celkových závazcích nemocnic Středočeského kraje necelými 6 %, zbytek tvořily závazky nemocnic z jejich obchodního styku.

Podíl závazků z nesplacených úvěrů a leasingu je z hlediska jednotlivých skupin nemocnic dost odlišný. V zásadě možno říct, že pro krajské (dříve okresní) nemocnice jsou splátky úvěrů a leasingu z hlediska objemu jejich závazků zanedbatelné a týkají se pouze 4 z 13 nemocnic. Pro městské nemocnice není sice objem splácených úvěrů a leasingu z hlediska jejich závazků rozhodující (ke dni 30.6. tohoto roku se nesplacené úvěry a leasing podílely necelou jednou desetinou na objemu závazků městských

nemocnic z obchodního styku), možnost leasingu však využilo 5 ze 6 městských nemocnic v kraji a poskytnutí úvěru 2 nemocnice. Pro většinu soukromých nemocnic v kraji však představovaly poskytnuté bankovní a jiné úvěry spolu s leasingem důležitý zdroj financování jejich činnosti:

Stav k 30.6.2003	Závazky z obchodního styku		Nesplacené úvěry		Nesplacený leasing	
	tis. Kč	podíl v %	tis. Kč	podíl v %	tis. Kč	podíl v %
Krajské	776 949	99,7	831	0,1	1 494	0,2
Obecní a městské	88 006	91,1	6 953	7,2	1 689	1,7
Soukromé	39 454	47,1	28 465	34,0	15 788	18,9
Celkem	904 409	94,2	36 249	3,8	18 971	2,0

## 6. Závěr

Podrobnější rozbor vývoje ekonomických výsledků nemocnic ve Středočeském kraji v roce 2002 a za 1. pololetí 2003 (na základě rozdělení nemocnic na 3 odlišné skupiny) možno shrnout takto:

- Zhoršující se ekonomické výsledky nemocnic ve Středočeském kraji ve sledovaném období, především v 1. pololetí roku 2003, rozhodujícím způsobem ovlivnilo 12 bývalých okresních nemocnic, jejichž zřizovatelem se stal od letošního roku krajský úřad. Hospodářská ztráta těchto nemocnic se prohloubila na 248 mil. Kč v roce 2002. V 1. pololetí tohoto roku přesáhla 168 mil. Kč a nedojde-li k zásadním opatřením, bude za rok 2003 výrazně vyšší než v roce 2002.
- K příznivému obratu ve vývoji hospodářského výsledku došlo v 1. pololetí tohoto roku v nemocnicích pod správou obce, nebo města. V porovnání s 1. pololetím roku 2002 se ve stejném období letošního roku jejich ztráta snížila z 23,5 mil. Kč na 9 mil. Kč a 4 ze 6 zařízení této skupiny nemocnic ukončila hospodaření v 1. pololetí roku 2003 se ziskem (v 1. pololetí 2002 bylo ziskové jediné zařízení). Ekonomická váha těchto nemocnic, je však příliš malá na to, aby kompenzovala zhoršené hospodářské výsledky nemocnic v celém kraji.
- Pouze soukromá nemocniční zařízení v kraji hospodařila trvale se ziskem a dosahovala relativně stabilních ekonomických výsledků. Jejich hrubý zisk (tj. zisk před rozdělením hospodářského výsledku) se v letech 2001 a 2002 pohyboval v rozmezí 15 – 22 mil. Kč a v tomto rozmezí lze očekávat, na základě dosažených výsledků za 1. pololetí roku 2003, také jejich zisk v letošním roce. Zde je však nutno zdůraznit, že soukromé nemocnice ve Středočeském kraji mají spíše doplňkový charakter ke klasickým oblastním nemocnicím poskytujícím celou škálu zdravotní péče.
- Výše závazků nemocnic Středočeského kraje převyšuje objem jejich pohledávek. Vzhledem k podstatně dynamičtějšímu růstu výše závazků se tato disproporce prohlubuje a to tak, že k 30.6.2003 převyšoval objem závazků výši pohledávek o více než 80 %.
- Výše uvedená disproporce je však důsledkem vývoje těchto ukazatelů v nemocnicích pod správou kraje (dříve okresů). Ostatní nemocnice mají bilanci závazků a pohledávek téměř vyrovnanou, u soukromých zařízení pohledávky převyšují závazky.
- Negativním rysem je vysoký podíl pohledávek a závazků po lhůtě splatnosti. Zatímco se však podíl těchto pohledávek na celkovém jejich objemu ustálil na 32 %, objem



nehrazených závazků ve lhůtě splatnosti roste a ke konci 1. pololetí 2003 tvořil 68 % veškerých závazků z obchodního styku.

- Zhoršující se ekonomická situace nemocnic Středočeského kraje, a to převážně krajských se projevuje v prodlužování délky doby, po kterou nejsou závazky uhrazeny, a to tak, že k 30.6.2003 představovaly neuhrazené závazky déle než jeden rok více než 10 % z nesplacených závazků.
- Závazky nemocnic z obchodního styku tvořily ke dni 30.6. tohoto roku 94 % jejich úhrnných závazků, zbytek závazků představovaly nesplacené bankovní a jiné úvěry a nesplacený leasing. Z hlediska krajských nemocnic byly závazky z nesplacených úvěrů a leasingu zanedbatelné, pro obecní a městské nemocnice tvořily necelou desetinu jejich celkových závazků, pro soukromé nemocnice však byly poskytnuté úvěry spolu s leasingem důležitým zdrojem financování jejich činnosti. Nesplacené úvěry a leasing tvořily k 30.6.2003 více než polovinu objemu jejich celkových závazků.
- Provedený rozbor statistických údajů o výsledcích hospodaření nemocnic a o vývoji jejich pohledávek a závazků v roce 2002 a v 1. pololetí letošního roku potvrzuje, že stále více nemocnic převážně dnes řízených krajem se potýkalo s finančními problémy a jejich ekonomické ztráty se zvyšují. Neuhrazené pohledávky po splatnosti sice zhoršují finanční problémy nemocnic, nejsou však s přihlédnutím k dosaženým ekonomickým výsledkům pro změnu hospodářského postavení krajských nemocnic rozhodující. Závazky krajských nemocnic z obchodního styku byly ke dni 30.6. tohoto roku více než dvojnásobně vyšší než jejich pohledávky, z toho závazky po splatnosti převyšovaly celkový objem pohledávek krajských nemocnic o 161 mil. Kč. Celkový objem závazků po splatnosti krajských nemocnic ve Středočeském kraji překročil objem jejich pohledávek po splatnosti pětinašobně, když na 529 mil. Kč závazků po splatnosti připadalo ve skupině krajských nemocnic jen 104 mil. Kč pohledávek po splatnosti. Úhrada pohledávek po splatnosti, z nichž dvě třetiny jsou splatné do 30 dnů, může finanční problémy většiny krajských nemocnic zmírnit, dlouhodobý růst jejich zadluženosti však ztěžá ovlivní výrazným způsobem.

Vypracoval: Ing. Ľubomír Vrábek